

Mézeskalács

• 67. évfolyam

• 2019. március

• Ára 50 dinár

Köszöntő

Kedves Gyerekek!

Úgy gondoljuk, sikeresen elűztük a telet, és kezdődhet a tavasz! Ijesztőbbnél ijesztőbb jelmezekbe bújtunk, táncoltunk és énekeltünk. Ödön, a süni, felhúzta tüskeálló jelmezkreációját, Elemér, a hörcsög, pedig belebújt egy szivárványszínű nadrágba. Sok finom fánkot készítettem. Csokisat, lekvárosat, de volt pudingos is, Ödön kívánságára. Elemér ette meg a legtöbb süteményt. De nem bántam, mert mindenkinek jutott bőven. A farsangi multság után nem volt könnyű kitakarítani a szakácsműhelyt, de barátaim, a süni és a hörcsög sokat segítettek nekem a takarításban.

Madárcsicsergésre várva egy szép reggelen tavaszi nagytakarítást szerveztünk. Eltüntettünk minden porszemet, pókhálót,

morzsát az asztalról, pecsétet az abroszról. Elemér időbeosztási táblázatot készített a nagytakarításhoz. A takarítócsapat szorgos munkája révén előkerültek a rég elveszett tárgyak és játékok is. Nagy volt az öröm, amikor megtaláltam az elveszettnek hitt tojásfestő készletemet. Készülhetünk hát a következő ünnepre, a húsvétra!

Mézes Marcipán, a mókus

Ui.: Alkotásaitokat legkésőbb március 20-áig juttassátok el.

Rajzpályázat:

- Hímes tojások
- Húsvéti szokások
- Apukám és én

Szárnypontogató:

- Mese a tavaszról
- Egy kicsit magamról

Fedőlap: **Úri Vivien, Fodor Kevin, Pataki Szabrina, Sisa Márk, 2. osztály, Kárász Karolina iskola, Horgos**

A Mézeskalács megjelenését támogatta:

CIP – A készülő kiadvány katalogizálása
A Matica srpska Könyvtára, Újvidék (Novi Sad)

ISSN 0352-6070
COBISS.SR-ID 16291074

Készült a Magyar Kormány támogatásával

Vajdaság Autonóm Tartomány

MINISZTERELNÖKSÉG
NEKIZEPONTIKAI ABLAMITIKÁRÁGI

Magyar Nemzeti Tanács

Nemzeti Kulturális Alap

MÉZESKALÁCS – a legkisebbek irodalmi és foglalkoztató folyóirata ■ Megjelenik a tanévben havonta egyszer ■
■ Első szám: 1953 (mellékletként), 1954 májusa (külön lapként) ■ Alapító (laptulajdonos): **Magyar Nemzeti Tanács** ■ Kiadja: a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad (Újvidék), Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■
■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ A Mézeskalácsot szerkeszti: **Török Erna** ■ Lektor: **Töröcsik Rozália** ■ Grafikai szerkesztő: **Buzás Mihály** ■
Munkatárs: **Fehér Ildikó** ■ Leveleiket a következő címre küldhetik: **Mézeskalács, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Elérhetőség** – telefon: 021/456-624, honlap: www.jopajtas.com, e-mail: mezes@magyarszo.rs ■ Kéziratokat és rajzokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya: 021/557-304 ■ e-mail: plasmam@magyarszo.rs
■ Nyomtatja: Magyar Szó Kft. – FORUM Nyomda, Újvidék, felelős vezető: **Berta Zoltán** igazgató ■
■ Honlap-megjelenítés: www.tippnet.rs ■ Előfizetés egy évre 500 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■

Csákány Petra, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

József Attila

Mama

Már egy hete csak a mamára gondolok mindig, meg-megállva. Nyikorgó kosárral ölében, ment a padlásra, ment serényen. Én még őszinte ember voltam, ordítottam, toporzékoltam. Hagyja a dagadt ruhát másra. Engem vigyen föl a padlásra.

Csak ment és teregetett némán, nem szidott, nem is nézett énrám s a ruhák fényesen, suhogva, keringtek, szálltak a magosba. Nem nyafognék, de most már késő, most látom, milyen óriás ő – szürke haja lebben az égen, kékítőt old az ég vizében.

Március

Március 12. – Gergely napja

Ehhez a naphoz kötődik a gergelyjárás, az iskoláskorú gyermekek színjátékszerű játéka, amelynek elsősorban köszöntő, adománygyűjtő célja volt. A diákok ezekből az adományokból teremtették meg a tanulásukhoz szükséges anyagi feltételeket. Ezen a napon vetélkedőket, diákpüspök-választást és felvonulásokat rendeztek. Gergely napjához időjárás- és termésjóslás is kapcsolódott. Ismert mondás, miszerint ha ezen a napon esik a hó: Megrázza még szakállát Gergely.

Március 18. – Sándor napja

Az első meleget hozó szent napja. E naphoz kapcsolódó mondás: Sándor, József, Benedek, zsákban hozzák a meleget.

Március 19. – József napja

A második meleget hozó szent, Szent József a famunkások védőszentje. A három jeles nap közül (Sándor, József, Benedek) szokásokban és hiedelmekben a leggazdagabb József napja. E naphoz fűződik az időjárás- és természetjóslás, sőt a haláljóslás is.

Ha ezen a napon pl. szivárványt látunk, akkor jó búza- és bortermés ígérkezik. De ha rossz idő van, akkor sok lesz a halott. Sok helyütt ezen a napon engedik ki először a méheket, és a legelőkre a marhákat, és ezen a napon ültetik el a fokhagymát és a krumplit. A hagyomány szerint ezen a napon szólalnak meg először a madarak, mert Szent József kiosztotta nekik a sípot.

És ekkor érkeznek meg a fecskék is: Fecskét látok, szeplőt hányok!

De ez idő tájt várták vissza a gólyákat is, amelyek tollazatának tisztaságából jósoltak.

Ha tiszta fehér volt a tolluk színe, akkor szűk esztendő várt rájuk, viszont, ha koszos volt, akkor bő termésre számíthattak.

Március 21. – Benedek napja

A bencés rendet alapító Szent Benedek ünnepe. A harmadik meleget hozó szent, a nursiai Benedek napja. Neve a latin Benediktus szóból származik, amelynek jelentése áldott.

Ez a nap a tavasz első napja és a napjegy-egyenlőség idejének napja is egyben. Régen ezen a napon zsírt és fokhagymát szenteltek, amelynek később gyógyító erőt tulajdonítottak. A szentelt fokhagyma főzetével kengették a tifuszos betegek fejét és hasát.

Időjárásjósló nap is, mert ha ezen a napon dörög az ég, akkor száraz lesz a nyár.

Ha Sándor, József és Benedek napokon süt a nap, akkor hosszú, meleg nyár várható, ha nem süt, akkor hosszú, lucskos lesz az ősz.

Március 25. – Gyümölcstoltó Boldogasszony napja

E nap alkalmas a fák oltására, szemzésére. Régi magyar neve: Gyümölcstoltó Boldogasszony napja, ilyenkor oltják be a fákat. A hiedelem szerint ezt az oltott fát nem szabad letörni, mert abból vér folyik, de levágni sem lehet, mert aki ezt megteszi, megvakul.

Fecskehajtó napnak is nevezik, mert a jó idő ekkorra hazahajtja a vándormadarakat. Egyéb időjóslás is tartozik még március 25-éhez:

Például ha ezen a napon megszólalnak a békák, akkor még 40 napig hideg lesz.

Hosszú lábú gólya bácsi...

magyar gyd.

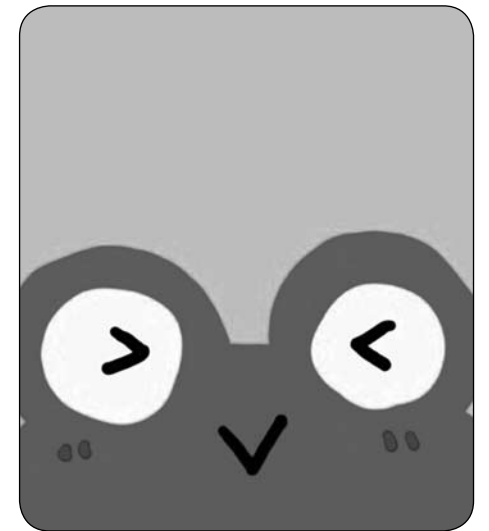
Hosz - szú lá - bú gó - lya bá - csi, mit a - kar kend va - cso - rál - ni?
 Bé - ka húst, bre - ke - ke, ej - nye bi - zony jól - es - ne,
 Tes - sék hát be - lő - le, mind el - ug - rik c - lő - le.

- Hosszú lábú gólya bácsi,
Mit akar kend vacsorálni?
- Békahúst, bre-ke-ke,
Ejnye, bizony, jólesne!
- Tessék hát belőle! –
Mind elugrik előle.

Játsszunk!

Békastaféta

A játékosok álljanak fel két oszlopba, jelöljék ki a lefutandó távot egy zászlóval. A két kezdő elé tegyenek egy pár jó nagy békauszonyt. Füttyszóra az első felhúzzák, és futásban megkerülik a zászlót, majd átadják a következőnek. Ha leesik az uszony, meg kell állni és visszahúzni. Meztláb vagy cipőben is játszható. Az a csoport győz, amelyik hamarabb véggez a „szárazföldi úszással”.

Ismerd meg magad

Valami összedült kunyhó felmeredő szarufáján üldögélve a kuvik búsult magában. Arra ment a bagoly és megszólította:

– Mi bajod, pajtás?

– Hej, nagy az én bajom! – kezdte a kuvik a kesergést. – Itt azt tartják rólam, hogy halálmadár vagyok és félnek tőlem. Taljánországban kedves madárnak tartanak és becéznek, Kis-Ázsiában pedig szerencsehirdető szent madárnak mondanak. Már most hogyan búsulnék, mikor ennyiféleképpen vélekednek rólam, és így azt sem tudhatom, hogy voltaképpen mi vagyok hát.

– Hát, pajtás – szólt a bagoly –, ha te a mások szava után akarod megismerni a magad mivoltát, bizony mondom, nem vagy te se halálmadár, se kedves madár, se szerencsemadár, hanem: ostobamadár vagy!

Bartóky József

Gyermek akarok
maradni
Ahmetagić Hana
1. osztály,
J. J. Zmaj iskola,
Szabadka

Fecske Csaba

Én meg nem én Kiskoromban

Ha én nem lennék,
kié lenne a ruhám,
kié lenne az anyu,
az apu meg a kiskutyám?
Tudnák-e vajon,
hogymé én vagyok
az a kisfiú, aki
új biciklit kapott?
Hiányoznák-e, ha
nem én születek nekik,
szeretnek-e engem,
vagy azt a másikat szeretik?

Kis tökmag-koromban
annyi minden voltam!
Én voltam a házam,
házamon az ajtó,
ajtón a kilincs,
én voltam a gazda,
akit ha keresnek,
otthon soha nincs.

Gyermek akarok
maradni
Nagy Kanász Kata
1. osztály,
J. J. Zmaj iskola,
Szabadka

Szabad-e gólyát lőni?

Megindultunk lefelé a szurdékon, elhagytuk a gyurgyókák tanyáját, a völgyből idelátszott a fűztelep, a nádas, a marhalegelő gémeskútja, s az egész, mint egy kifényesített, csillogó keret, ölelte körül a folyó. Öregapó hunyorogva nézett szét a kedves tájon, s botjával körülmutatott.

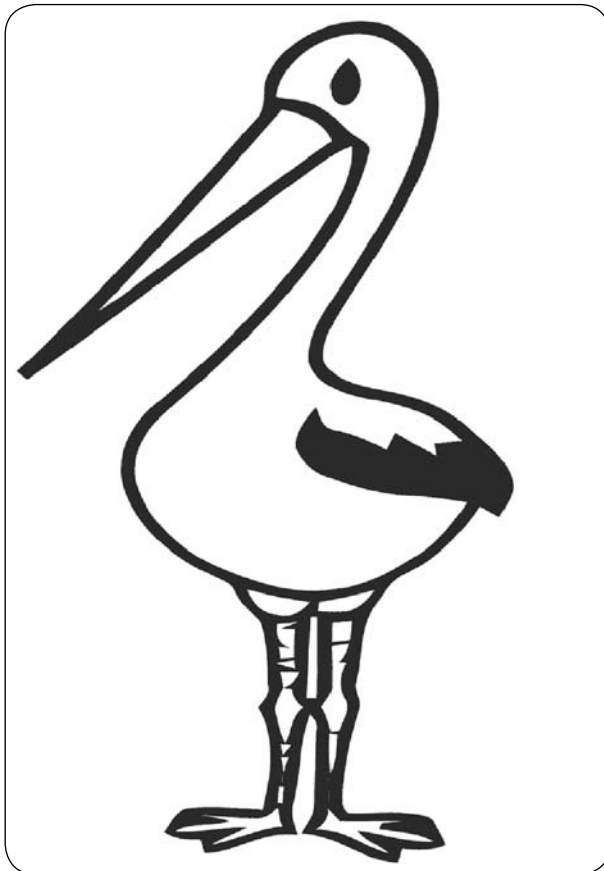
– Látjátok, egyre kevesebb az ilyen háborítatlan, békés vidék. Azért fogynak a madarak, mert nem szeretik a zajt, a háborgatást. Akárcsak a magamfajta ember. Uhu, parlagi sas... van annak már öt éve is, hogy utoljára láttam parlagi sast – már szinte csak magának beszélt –, sólymot, császármadarat... Nem tehetek róla, ezeket jobban szeretem.

– Melyikeket? – kérdezte suttogva Jozsó.

– Mert nem minden madár irtózik ám a zajtól, háborgatástól. A civilizációtól. Nézzétek, a fekete-terigó már beköltözött a

városokba. Legtöbbje már el sem megy télen, pedig a fekete-terigó eredetileg vándormadár. Vagy itt van a balkáni gerle. Fiatalokromban egyet sem láttam, most meg egyre több lesz belőlük. De amelyek nem tud alkalmazkodni... amelyeknek csend kell, amelyek nem tudja elviselni...

– Legyintett. – Fogynak, egyre fogynak. Még nekik az embertől nincs mit félniük. Ki merné bántani a gólyát? Hiszen ha a kéményre fészkel, boldogan kiáltott fel a gazda: „Megjött a szerencsém!” S hány kéményre rakott koszikereket láttam már. Gó-

lyahívogatónak teszik oda az emberek, arra könnyebben építhet fészket. Kell a madár az embernek. Még annak is, aki nem tud róla. Emlékszem arra a szegény tudósra is, aki külön engedéllyel jött erre a vidékre, hogy gólyát lőjön a múzeumnak. Na, azt a ribillió! Kaszával, kapával mentek rá az emberek. Alig tudott kimagyarázkodni. Nem bántották, de nem bocsátottak meg neki soha, máig is emlegetik a „ronda szakállast, aki gólyát lőtt”. Pedig biztos, ő maga sem szívesen lőtte le azt a gólyát.

– Öregapó, miért szeretik annyira az emberek a gólyát?

– Mert szükségük van rá, mert házuk népéhez tartozónak érzik. Mint ahogy oda is tartozik.

Jozsó felkiáltott:

– Ott egy gólya!

A nádas fölött jó messze repült egy nagy madár. A színét nem lehetett látni, de tényleg olyan gólyaforma volt.

– Nem gólya az. Gém – mondta Gyuszkó.

– Honnan tudod? – kérdezte Öregapó.

– Nem tudom – mondta Gyuszkó –, de nem gólya.

– Jól látod – bólintott Öregapó. – Szürkegém. A gólya mindig nyújtott nyakkal repül, a gémé meg S alakban meghajlik. Erről lehet őket megkülönböztetni még ilyen messziről is.

Lent a lápon bíbiceket kerestünk. Nemrég

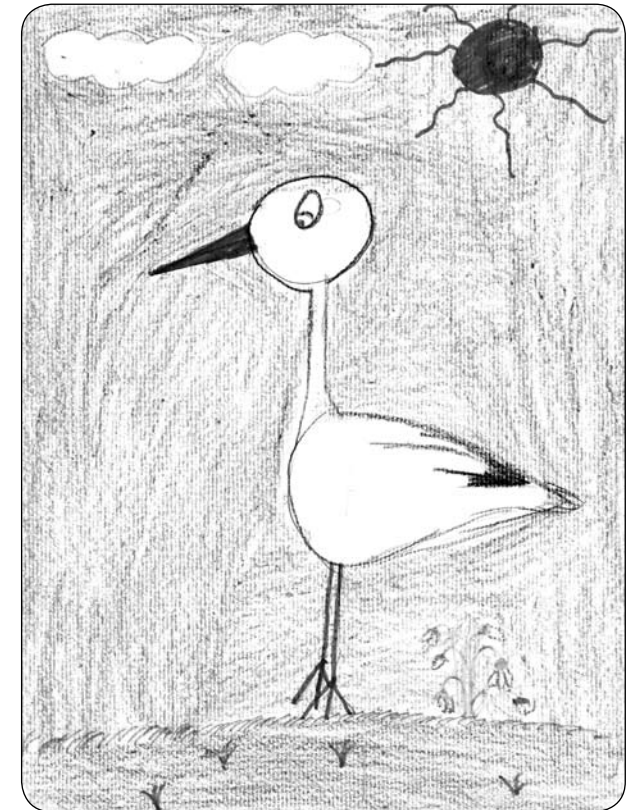
még tele volt velük a rét. De most alig-alig láttunk egyet-egyet.

– Hová lettek vajon?

– A fiatalok ilyenkor már elköltöznek. Csak az öregek maradnak.

– Kár, hogy nem láthatod őket – mondta Jozsó – mondta Jozsó – micsoda röpködést csaptak itt tavasszal!

(Lázár Ervin: *Öregapó madarai* című könyvből)

Kókai Dorka, 4. osztály, Nikola Tesla iskola, Topolya

Mándy Stefánia

Anyának szóló

Almafa, körtefa,
csipkefa, hárs –
este is, reggel is
mind haza
vársz.

Ha közel, ha messze,
ahol csak járok,
világok végiből
hozzád találok.

Hó rebben, vad fagyok
zeng a vihar –
egy gondod: hol vagyok?
nem ér-e baj?

Árván ha kint állok
tél közepén,
tenéked kiáltok,
üzenek én.

Tűz a nap, forróság,
árnyad terül,
tiédnél jobb jószág
sose
kerül.

Nem látom, hol vagyok
merre az út?
Akinek hold ragyog
mind hazajut.

Ébresztóm, altatóm,
ringattató,
tűnt dalod hallgatom,
most lennék
jó.

Kisgyerek, nagy gyerek,
ott legyek nálad,
ha bú ér, ha öröm,
csak haza várlak!

Anya és én. Kurcinák Korvin, 3. osztály, Emlékiskola, Zenta

Weöres Sándor

Buba éneke

Ó, ha cinke volnék,
útra kelnék,
hömpölygő sugárban
énekelnék –
minden este
morzsára, búzára
visszaszálnék
anyám ablakára.

Ó, ha szellő volnék,
mindig fújnék,
minden bő kabátba
belebújnék –
nyári éjen,
fehér holdsütésen
elcsitulnék
jó anyám ölében.

Ó, ha csillag volnék,
kerek égen,
csorogna a földre
sárga fényem –
jaj, de onnan
vissza sose járnék,
anyám nélkül
mindig sírdogálnék.

Anya és én. Varga Balázs, 3. osztály, Emlékiskola, Zenta

Hogyan repült versenyt a kolibri és a gólya

A kolibri egészen kicsi madár, alig nagyobb a lepkénél. De szárnyai nagyon gyorsak. Olyan gyorsan röpül, akár a kilőtt puskagolyó. Egyszer aztán a fejébe vette, hogy legyőzi a legnagyobb gólyát is, pedig az akár nap-hosszat a levegőbe marad, csak hogy a röpte nagyon lassú és nehézkes.

– Komámuram – szolt a gólyához a kolibri

– Nem repülnék egyszer versenyt?

– Miért ne? Vajon elég erős vagy hozzá?

– Nagyon erős vagyok! – büszkélkedett a kolibri.

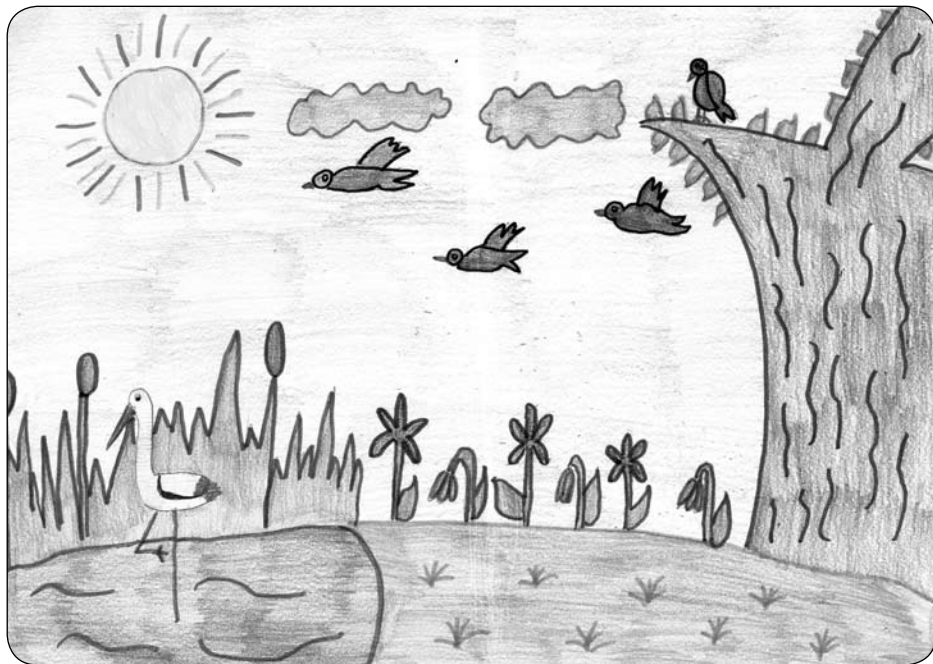
– No, majd meglátjuk. Mikor versenyezzünk?

– Holnap reggel.

– Jó. Holnap reggel várlak.

Másnap reggel a kolibri a gólya elé állott.

– No, komámuram, mi újság? – kérdezte a gólya.

Lehőcz Emma, 3. osztály, Miloš Crnjanski iskola, Magyarittabé

– Nincs semmi különös.
– Akkor hát kezdjük a versenyt. Ki repül elsőnek? Kezdd talán te, én majd utánad repülök.

A kolibri felröppent, s hamarosan eltűnt. Ekkor a gólya is felröppent. De alighogy a folyó fölé ért, a kolibri kifáradt s a vízre hullott, s ott vergődött, csapkodott a szárnyával. Hamarosan odaért a gólya.

– No, komámuram, mi újság? – kérdezte csúfolódva.

– Nincs semmi különös – válaszolta a kolibri.

– Látod, hogy megjártad? – nevette a gólya.

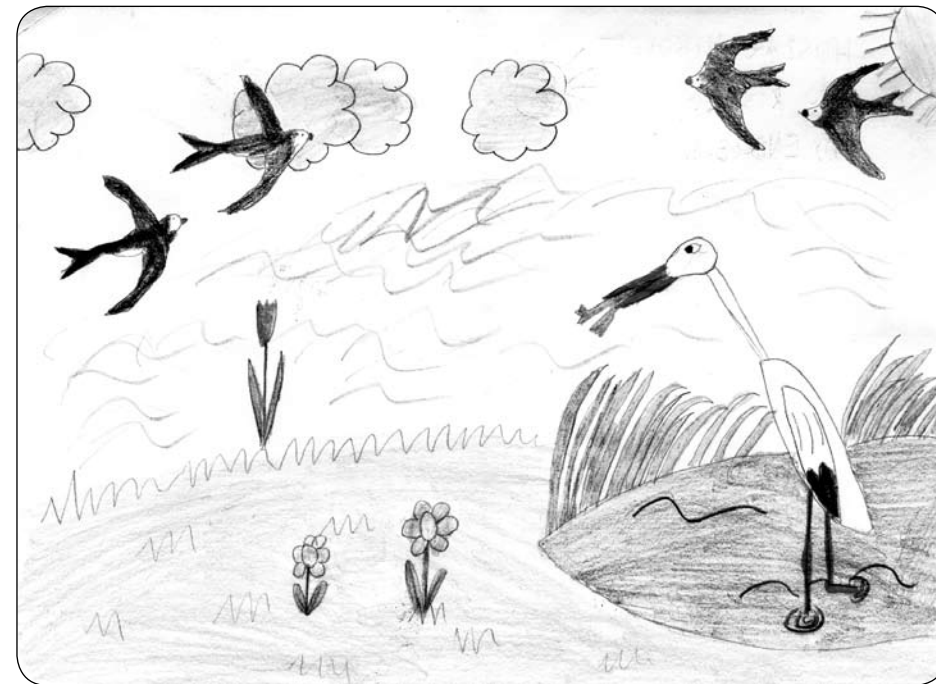
– Komámuram engedd meg, hogy a farkollaidba kapaszkodjam – kérte szelíden a kolibri.

– Nem bánom – mondta jólelkűen a gólya, s egyik hosszú lábát, amelyet röptében mindig kinyújt, azzal hogy kormányozza magát, most odatartotta a bajba jutott kolibrinak.

– Ül csak a lábamra – biztatta.

A csuromvizes kis madár a gólya lábára kapaszkodott, szépen elhelyezkedett rajta, s biztatni kezdte.

– Rajta, komámuram, csak előre! Így repültek együtt, és estére kelve a folyam túlsó partjára értek, szép békésen. Mondjátok meg, melyikük volt a győztes!

Huszár Nikolett, 3. osztály, Ady Endre iskola, Kishegyes

Etuka gondjai

1.

Lehet, hogy jól zongorázol,
de rajzolni nem tudsz, apa.
„Itt, a III. c-ben mindenki
remekül rajzol, kivéve Etukát.
Az ő rajza kritikán aluli” –
ezt mondta ma a tanító néni.
Nem fogsz te nekem rajzolni
többet se traktort, se kombájnt,
se televíziós sztrippet.
Majd én magam, oszt lesz,
amilyen lesz... A kézírásod
is olvashatatlan.
Hányasod volt neked rajzból, apa?

2.

Mikor szólsz apának, anya,
hogya azt a pálmafás ingét
többet ne vegye magára.
Nem neki való az.
Csak a huligánok viselik, a korzón,
meg a Szőke Lacika, a III. b-ben.
Neki a svéd nagynéni hozta, ajándékba.
És bikinis nők is vannak rajta.

3.

Már megint egy csomag!
Most Angliából.

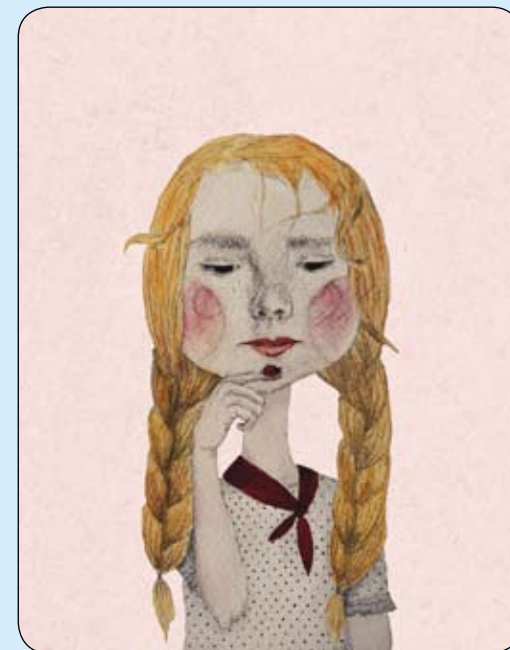
Bóbita – Móricz Ildikó illusztrációja

Családi összeadás

én meg én meg én
az három személy
egy papa két mama
és három nagypapa
meg három nagymama
ez máris egy tucat
s még mennyi kimaradt:
nővérem két öccse
öcsém két nővére
húgom öccse-bátyja
s nekem mind a hárma
háromszoros számla
hogya is adnám össze
hisz erre még számon
fő1ü1 jön vagy három
az egyenes ágon
(számoljuk csak párom):
kelt lány két menyecske
pöttöm gyerekecske
kis domb kerekecske
mi lehet még benne –
hosszába keresztbe
nem fér a versembe...

hát még az oldalág:
hány nagynéni-bácsi
sógor koma ángyi
hány unkatestvér
és hanyadik fokon
számolom számolom

számtalan a rokon
akkora a család
tán észre se vennék
ha magam kihagyom
($n - 0 = n$)
s megint hozzáadom
($n + 0 = n$)
összeg és különbség
egyremegy – na tessék!
ha összezavartok
már megint ott tartok
mint az elején:
én meg én meg én...

Katica

Móricz Ildikó illusztrációja

Szárnybontogató

Kedvencem és én

Az én kutyámat Dodónak hívják. Dodó május 24-én született, pont mint én. Van neki egy nagyon fura szokása, hason kúszik a fűben. Dodó labrador kutyafajta. Amikor megszületett a négy kiskutya, akkor csak a Dodó volt barna, a többi pedig fekete.

Egyszer egy szép napon kimentünk az udvarra almát enni. Mivel testvérem és én nem annyira szeretjük az alma héját, ezért anyukám viccből azt mondta, hogy adjam Dodónak. Ő jóízűen megette. Ugyanígy megeszi a diót, mogyorót és a kukoricát is.

Ez mind nem is csoda, mert anyukámék mesélték, hogy az édesanyja, a Totó is ilyen volt. Egyszer például belegabalyodott apukám trógerjébe.

Glumičić Leila

**2. osztály, Petőfi Sándor iskola,
Doroszló**

Kedvencem és én

Az én kedvencem a kutya. A neve Tarzan. Fekete és barna a szőre. Tarzan kétéves. Szeretek vele játszani. Nagyon hűséges. Az idegeneket és a macskákat mindig megtámadja. Remélem, hogy sokáig velünk marad.

Kocsis Márk

**2. osztály, Petőfi Sándor iskola,
Doroszló**

Kedvenc állatom

Az én kedvenc állatom a puma. A vadonban él, vadászattal szerzi meg a táplálékát. Fekete színű. A kölykeit tanítja vadászni. Azért kedvelem, mert nagyon bátor.

Diósi Kinga

**2. osztály, Petőfi Sándor iskola,
Doroszló**

Kedvenc vadállatom

Az én kedvenc állatom az oroszlán. Afrikában él. Sárga színű a szőre. Úgy szerzi meg a táplálékát, hogy ráugrik az áldozatára.

A kölykeit tanítja vadászni. Azért kedvelem, mert az állatok királya.

Király Eliz

**2. osztály, Petőfi Sándor iskola,
Doroszló**

Neked énekelek, virágom...

Nekem van egy barátnóm, akit Dórinak hívnak. Régen szomszédok voltunk. Sokat játszottunk, beszélgettünk, fára másztunk és bicikliztünk. Ő olyan volt mintha a testvérem lett volna. De egy nap közölte velem, hogy sajnos kiköltözik Londonba. Jószívű és kedves barátnóm. Ritkán látom. Mikor rövid időre hazajönnek, akkor beszélgetünk Londonról, az iskolájáról.

Ő a legjobb barátnóm, a pár ezer kilométer ellenére is.

Német Richárd

4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Korcsolyázni voltunk

Egy keddi napon elmentünk korcsolyázni a tanító nénivel.

Mikor odaértünk, egy bácsi kiosztotta nekünk a korcsolyákat. Ezután indulás a jégre! Sétálgattam a palánk mellett, de mégis fogtam pár nyulat.

Kis idő múlva jobban bemelegkedtem a jégre. Korcsolyázás után jó meleg teát ittunk.

Ezután indultunk vissza az iskolába.

A tanító néni megígérte, hogy hamarosan megismételjük ezt a napot.

Jekl Vanessa

Egy keddi napon korcsolyázni voltunk.

Fél tizenkettőre érkezünk a korcsolyapályára. Megkaptuk a bérelt korcsolyákat, és segítettek felhúzni. Kezdődött a csúszkálás, bukdácsolás. Én még csak egy kicsit tudok korcsolyázni. A palánkot fogva haladtam, és ezt nagyon élveztem. Nem estem el, óvatos voltam. Gyorsan elmúlt az idő, és vége lett a korcsolyázásnak. Visszaadtuk a korcsolyát, majd indultunk az iskolába.

Megszavaztuk, hogy újra menjünk korcsolyázni. Már alig várom!

Csonkás Tibor

Egy szép téli napon korcsolyázni mentünk. Először azt hittem, hogyha ráállok a jégre, mindjárt elesek, de nem estem el, mert fogtam a palánkot.

Bevallom, először féltem ráállni a jégre, tizenöt percig ott álltam a fal mellett, de utána már bemelegkedtem a jégpálya közepére is.

Annyira örültem, hogy korcsolyázhatok.

Két edző is volt, az egyik szerbül, a másik angolul beszélt. Ők mutatták meg, hogy hogyan kell elesni és felkelni szabályosan. Elmondták, hogy mire kell vigyázni.

Amikor vége lett a korcsolyázásnak, ihattunk teát is.

Nagyon tetszett ez a nap. Remélem, hogy mehetek még korcsolyázni!

Huszla Szintia

A szabadkai Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola 3. osztályos tanulóinak munkái

Anyukámmal

Góbor Erik

1. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Kelemen Noémi

2. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Bozsanin Henrietta

3. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

Francia Teodor

2. osztály, József Attila iskola, Kupuszina

Vörös Dorina

3. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

Varga Jázmin

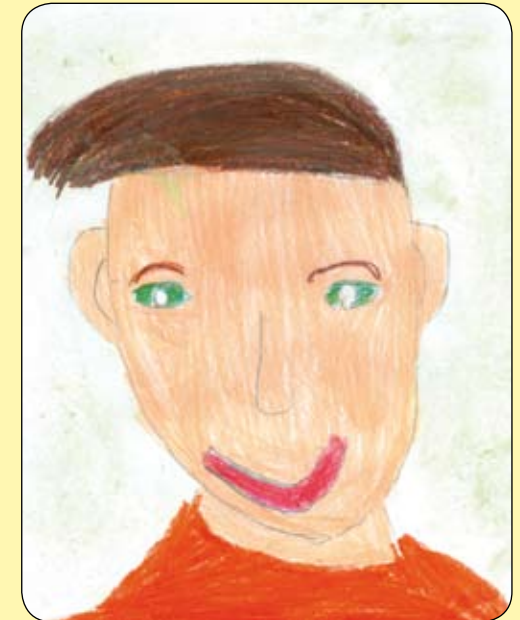
1. osztály, Novak Radonić iskola, Mohol

Önarckép

Kósa Viola,

5 éves, Bácsföldvár

Vörös Péter

2. osztály, Kárász Karolina iskola, Horgos

Borúzs Ádám

2. osztály, Testvériség-egység iskola, Bajsa

Csávy-Molnár Lúcia

3. osztály, Samu Mihály iskola, Péterréve

Hogyan indult a tojás vándorútra?

Mézes Marcipán, a mókus igen jól tudja, hogy a tojásos ételek különösen vacsorára alkalmasak. Burgonyával és zöldségfélével nagyon táplálóak. A mókus azonban minden reggel megeszik egy kicsinyke főtt tojást. Így egész biztosan jól indul a napja. Marcipán lágyan szereti. Ti hogyan szeretitek a tojást?

Lágy tojás

Forró, sós vízbe kanállal beletesszük a tojásokat, és 3-4 percig főzzük. Tojástartóban találjuk, kenyérrrel vagy péksüteménnyel fogyasztjuk. Evésnél sózzuk.

Tojás pohárban

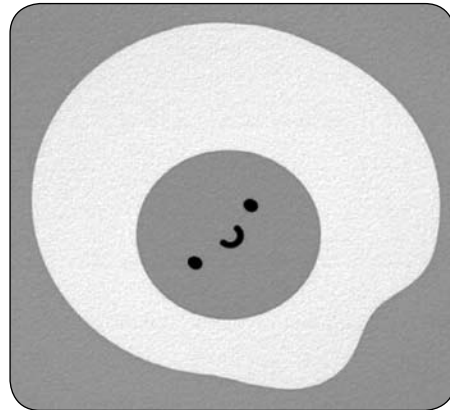
A lágyra főzött tojást kicsit hideg vízben lehűtjük, kávéskanállal talpas vizespohárba kaparjuk. Személyenként 2-3 tojást készítünk.

Kemény tojás

Alapja a különböző tojásos ételeknek. Nehezebben emészthető, mint a lágy tojás, ezért kisgyerekeknek és betegeknek nem javasoljuk – mondja Ödön, a süni. Utána hideg vízben lehűtjük, hogy könnyebben meghámozhassuk. Karikára vagy négybe vágva hidegtálat vagy szendvicset készíthetünk belőle.

Tükörtojás-ökörzsem

Serpenyőben egy evőkanál olajat vagy más zsiradékot forrósítunk. Amint forró, levesszük a lángról, és ügyesen beleütjük a tojásokat, azután az edényt újra nagyobb lángra tesszük. A tojásokat megsózzuk, és apróra vágott metélőhagymával megszórjuk.

Tükörtojás-sütőben készítjük az ún. ökörzsemet. Minden kiszírozott mélyedésbe egy-egy tojást ütünk, megsózzuk, metélőhagymával megszórjuk. A tükörtojást és ökörzsemet mint feltétet zöldséggel, főzelékkel és burgonyapürével tálaljuk.

Szalonnával, sonkával vagy kolbásszal készült sült tojás

Olaj helyett a tojást süthetjük félig kiolvasztott, bevagdalt szalonnaszeletkéken. Szalonna helyett olajban vagy más zsiradékban megpiríthatunk sonka- vagy füstölt-hús-szeleteket. Miután kissé megpirultak, megfordítjuk és ráütjük a tojásokat. Ezt úgy hívjuk, hogy ham and eggs, azaz sonka tojással. Elkészíthetjük szalámmal, virslivel, karikára vágott füstölt kolbásszal. Burgonyával vagy salátával tálaljuk.

Egyszerű rántotta

Csészében feltörjük a tojásokat. Minden tojáshoz adunk két evőkanál tejet és kevés

sót, jól felverjük, majd a serpenyőben megforrósított olajba vagy más zsiradékba öntjük. A kész rántottát megszórjuk pirospaprikával és apróra vágott metélőhagymával. Van, aki hígabban szereti a rántottát. Elkészítése abban különbözik az előzőtől, hogy a felvert tojásokat csak belekeverjük a forró zsiradékba, és nem sütjük. Táplálóbba a rántotta, ha hússal, szalámmal, kolbásszal, sajttal, de akár nyers vagy párolt zöldséggel készül.

Borsós rántotta

Gyenge cukorborsót nagyobb mennyiségű zsiradékban kevés vízzel párolunk. Mikor megpuhult (a fagyasztott később, a friss hamarabb), 6 evőkanálnyi borsóhoz egy evőkanál tejjel elkevert tojást adunk. Addig hagyjuk a tűzhelyen, amíg a tojás megsűrűsödik. Minden étel „ízestítőjéről”, a sóról sem szabad természetesen megfeledkezni.

Savanyú tojás

Két evőkanál olajjal vagy más zsiradékkal és négy evőkanál sima liszttel rántást készítünk. Mikor megsárgult, megsózzuk, és állandó keverés mellett hideg vízzel vagy tejjel

felöntjük. Négy-öt szem egész fekete borsot, babérlevelet és egy megtisztított kis fej hagymát főzünk bele. Hogy meg ne csomósodjon, állandóan keverjük. Ecettel kicsit megsavanyítjuk, majd merítőkannálal egy tojást beleengedünk. Néhány másodpercig főzzük, és utána a lébe engedjük a következő tojást. Így egymás után megfőzzük valamennyit. Egy-két tojást számítunk személyenként. Amikor a tojások megfőttek, óvatosan kiemeljük őket a tálba, a leveshez savanyú tejfelt keverünk, és a tojásokra öntjük.

Orosz tojás

A burgonyát héjában, a tojásokat pedig keményre megfőzzük. Mikor a burgonya megfőtt, megtisztítjuk, és apró kockákra vágjuk, apróra vágott hagymát keverünk hozzá, megsózzuk, és citrommal vagy gyenge ecettel savanyítjuk. Vagdalt szalámit és két kávéskanál olajat keverünk bele. Minden tányérra kis halom ilyen burgonyasalátát teszünk, fél hámozott kemény tojást rakunk a tetejére, és az egészet leöntjük majonézzel.

A majonézt nem magunk készítjük – teszi hozzá Elemér, a hörcsög. Az üzletben vesszük, és otthon már csak a tejjel és tejjel felhígítjuk. Állandó keverés mellett hígítjuk, s pár csepp citromot és fél kanál mustárt is adunk hozzá.

A kaszinótojást fejessaláta-levével, zöldpaprikával, zöldpetrezselyemmel díszíthetjük.

Bundás kenyér

Régi száraz kenyeret, amit egyébként már nem tudnánk felhasználni, egy centiméter vastagságú szeletekre vágunk. Megsózzuk, felvert tojásba mártogatjuk, és megforrósított zsiradékban kisütjük. A tojásba belekeverhetünk 1 cikk szétnyomott fokhagymát és kevés tejet. A kenyérszeletek különösen teához kitűnőek.

Gyere gyere, gólya!

Hamarosan itt a tavasz és visszatérnek vándormadaraink, köztük a gólya is. Készítsünk gólyaköszöntő képet magvakból! A nagymama vagy az anyuka éléskamrájában biztos találtak különféle magvakat.

Amire szükségünk lesz:

- különféle magvak (tökmag, pattogatott kukorica, kukorica, bab, napraforgó mag, rizs, lencse...)

- papírlap
- ragasztó
- apró gallyak

A papírlapra rajzoljuk meg a gólya körvonalait (a... oldalon mutatjuk is, hogy kell gólyát rajzolni), vigyük fel a ragasztót a lapra, és szórjuk rá a magvakat. Ragasztózzuk meg az apró gallyakat is, és készítsünk belőle fészket a madárnak.

Mondókák

Gólya bácsi, gólya,
hol jártál azóta?
A tengeri tóba.
Mivel jöttél haza?
Sípbal, dobbal,
nádi hegedűvel.

Hosszú lábú gólya bácsi,
Mit akar kend vacsorálni?
– Békahúst, brekeke.
Ejnye, bizony jólesni!
– Tessék hát belőle!
Mind elugrik előle.

Gólya viszi a fiát,
hol felveszi, hol leteszi,
Viszi, viszi,
itt leteszi, hopp!

Gryllus Vilmos Gólya

Hajlik a fűzfa, földig fátyol,
Gólya a vízbe térdig lábol.
Most ide pillant, most odanéz,
Csőribé máris a békavitéz!

Udud István A gólya

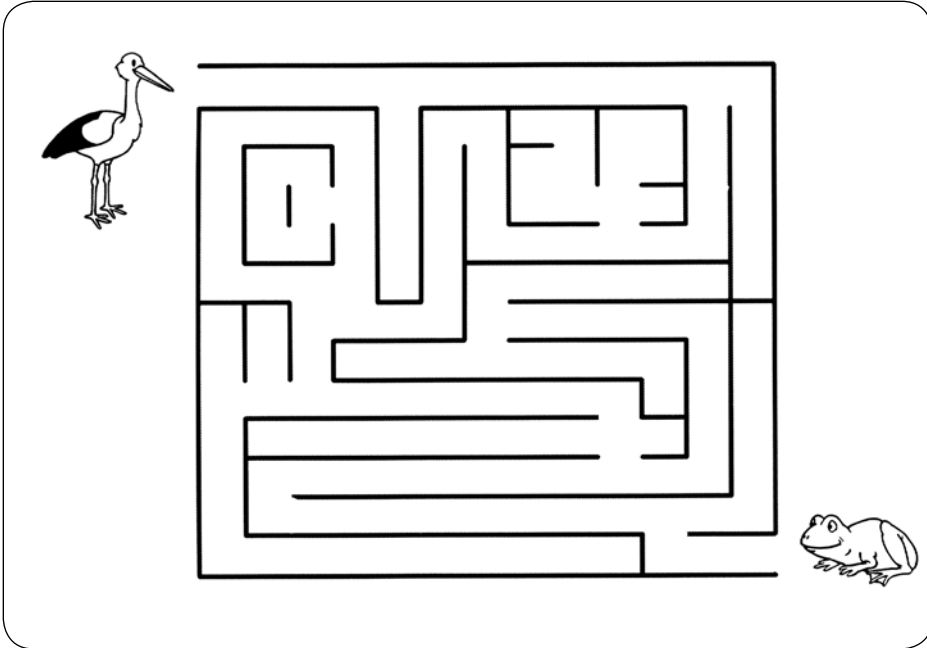
Én vagyok a Kelep Elek,
kéményeken kelepelek.
Eső esik,
akkor ázom,
békát, szöcskét vacsorázom.

Gólya, gólya, gilice,
mitől véres a lábad?
Török gyerek megvágta,
magyar gyerek gyógyítja
Sípbal, dobbal,
nádi hegedűvel.

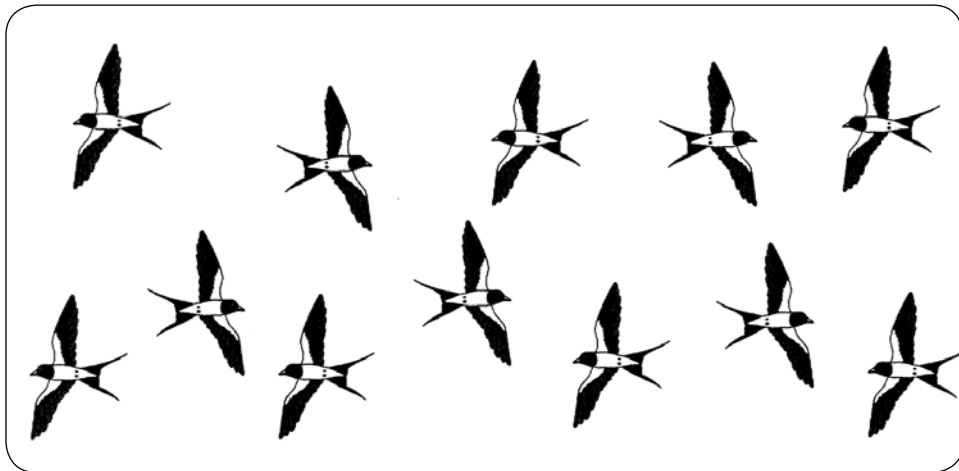
Éhes volt az öreg gólya,
békát fogni ment a tóra.
Ám a béka sem volt rest,
Vízbe ugrott egyenest.

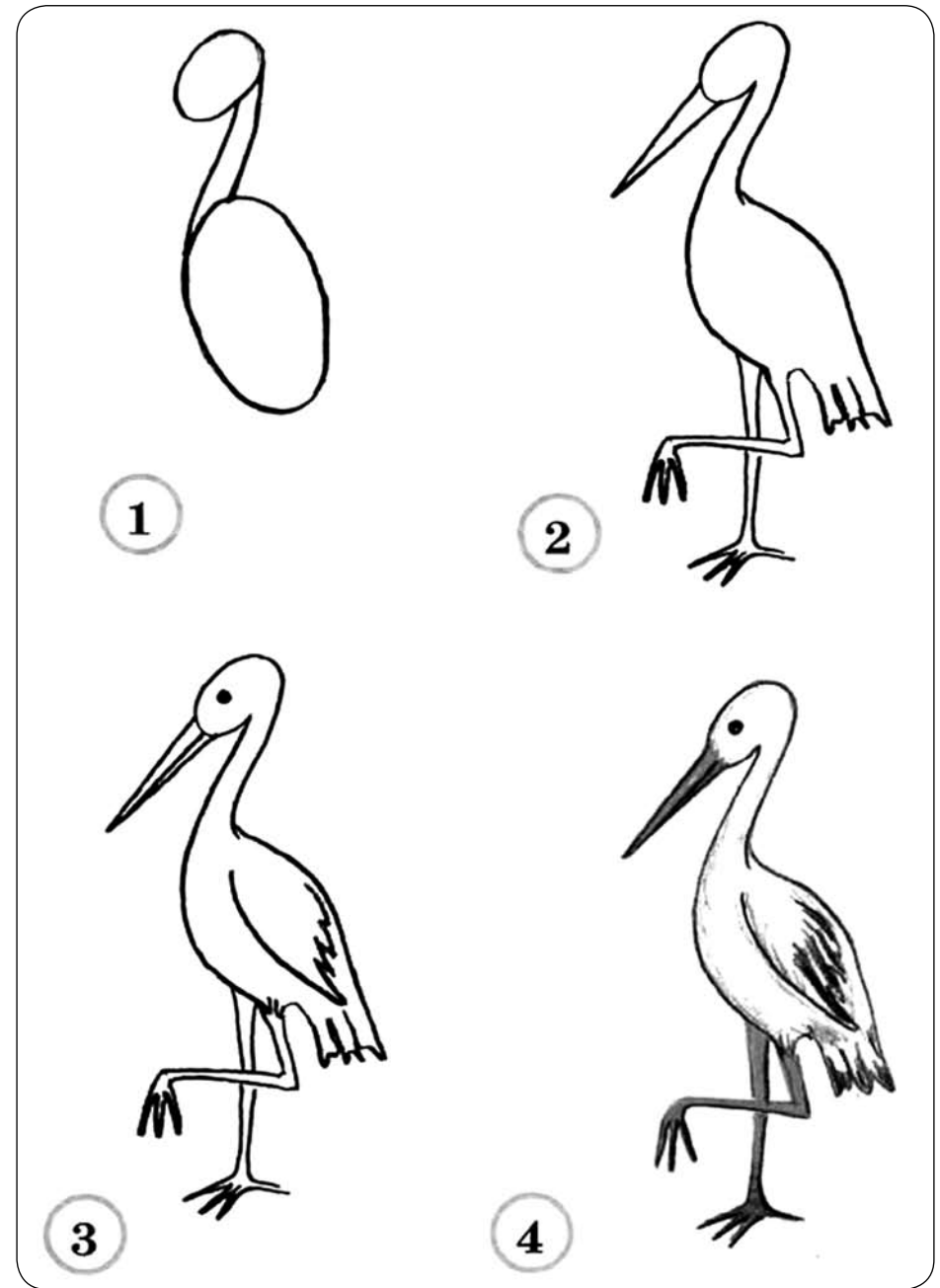
A gólya egyik kedvenc eledele a béka.
Vezesd végig a ceruzádat a helyes úton, majd
színezd ki az állatokat a valóságnak megfelelően!

Színezd ki a balra szálló fecskéket!

Rajzoljunk gólyát! Kövesd a lépéseket!

Gólyák

Kétféle gólya él környékünkön: a fehér és a fekete gólya. Fehér gólyával már biztosan találkozta: ő többnyire kéményeken, villanyoszlopokon fészkel. A fekete gólya sokkal ritkább, és jóval rejtőzködőbb életet él.

Hol élnek a gólyák, és mit esznek?

a fekete gólya:

- rejtőzködő, erdei madár
- tavak, folyók közelében fészkel
- nagy fákra rakja a fészket

A fekete gólya kedvenc csemegéi az erdei patakokban élő állatok: halak, békák, gőté, apró vízi férgek, rovarok és vízisiklók.

a fehér gólya:

- nyílt síkságokat, legelőket, dombságokat kedveli

• emberi településeken, települések közelében fészkel

• házakra, villanyoszlopokra rakja a fészket
A fehér gólya szárazföldi kis állatokat eszik: rovarokat, bogarakat, ásóbékákat, egereket, pockokat, gyíkokat, kígyókat.

Vonulnak, vagy maradnak?

Mindkét gólyánk a telet Afrikában tölti. A fehér gólyák augusztus 20-a körül indulnak és két hónap alatt jutnak el a teletelőhelyeikre, tavasszal pedig március 15-ére érkeznek vissza. A fekete gólyák kicsit később, szeptemberben indulnak útnak, tavasszal viszont a fehér gólyákkal egyidejűleg érkeznek. A vonuló gólyák hatalmas, akár több tízezres csapatokat alkothatnak, ami elképesztő látványt nyújt.

A gólyák és más, nagyobb testű madarak különleges segítséget vesznek igénybe, hogy

könnyebben repülhessenek. Vannak olyan szelek, amelyek úgy keletkeznek, hogy a napsütés felmelegíti a talaj felett a levegőt. A meleg levegő felfelé száll. A talajtól felfelé áramló meleg levegő, a termik olyan erős szellet hoz létre, amely elbírja a gólyákat, és segít nekik a magasba emelkedni.

Láttál már gólyafészket?

Egy gólyapár évekig használja ugyanazt a fészket, és gondos lakástulajdonoshoz illően minden évben felújítja, hozzáépít. A jó „lakás” a tulajdonos halálával sem marad lakatlan, hamar új gazdára talál. Így egy 20-30 éves gólyafészkek akár gyerekmagasságú is lehet, súlya pedig elérheti egy kisebb autó súlyát.

A fehér gólyák sokszor elektromos vezetékek közelében építik a fészkeiket, pedig itt az áramütés komoly veszélyt jelent a szülőknek és a fiókáknak is. Sajnos rengeteg gólya szenved balesetet a vezetékek közelsége miatt. A

Fecske Csaba

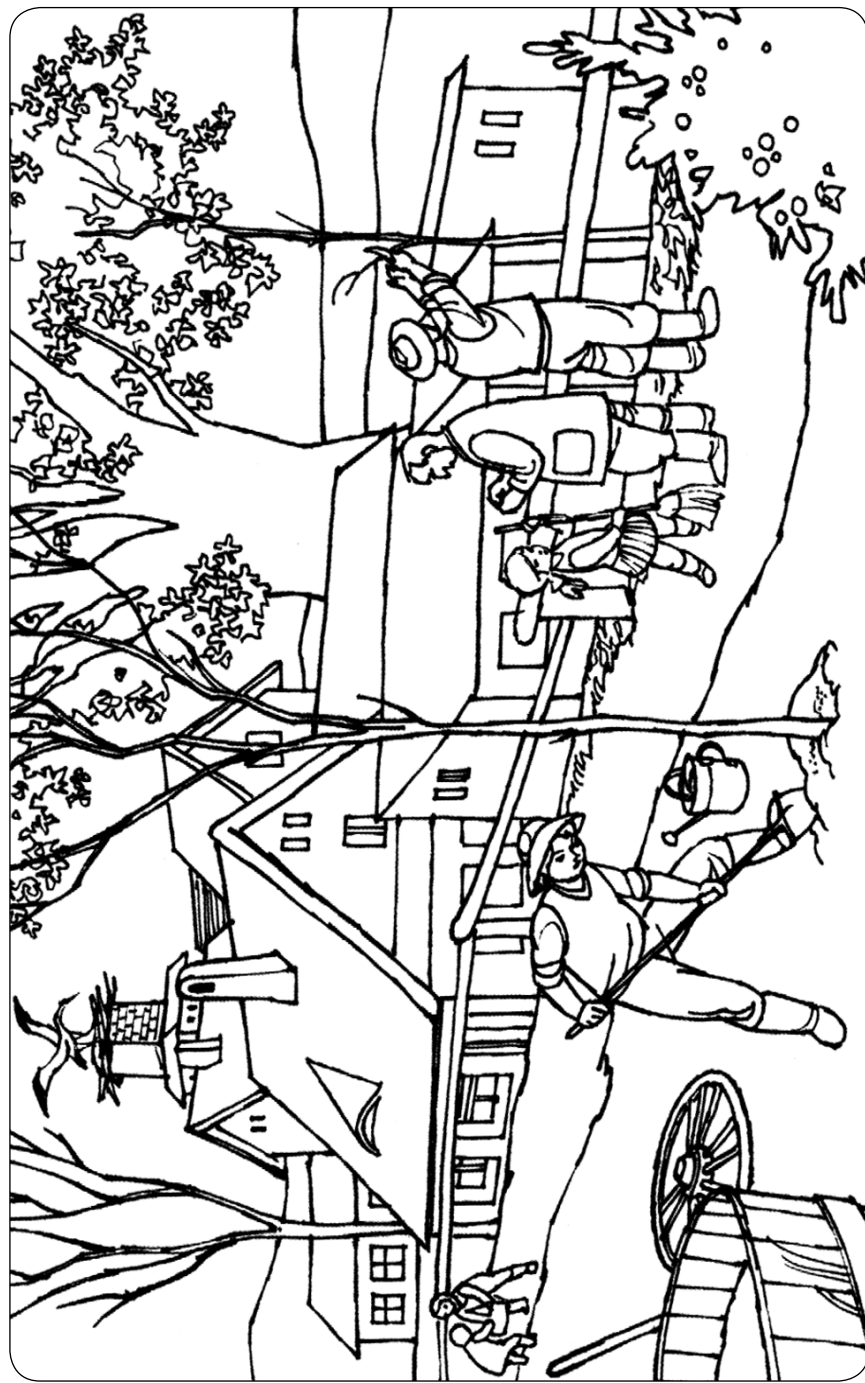
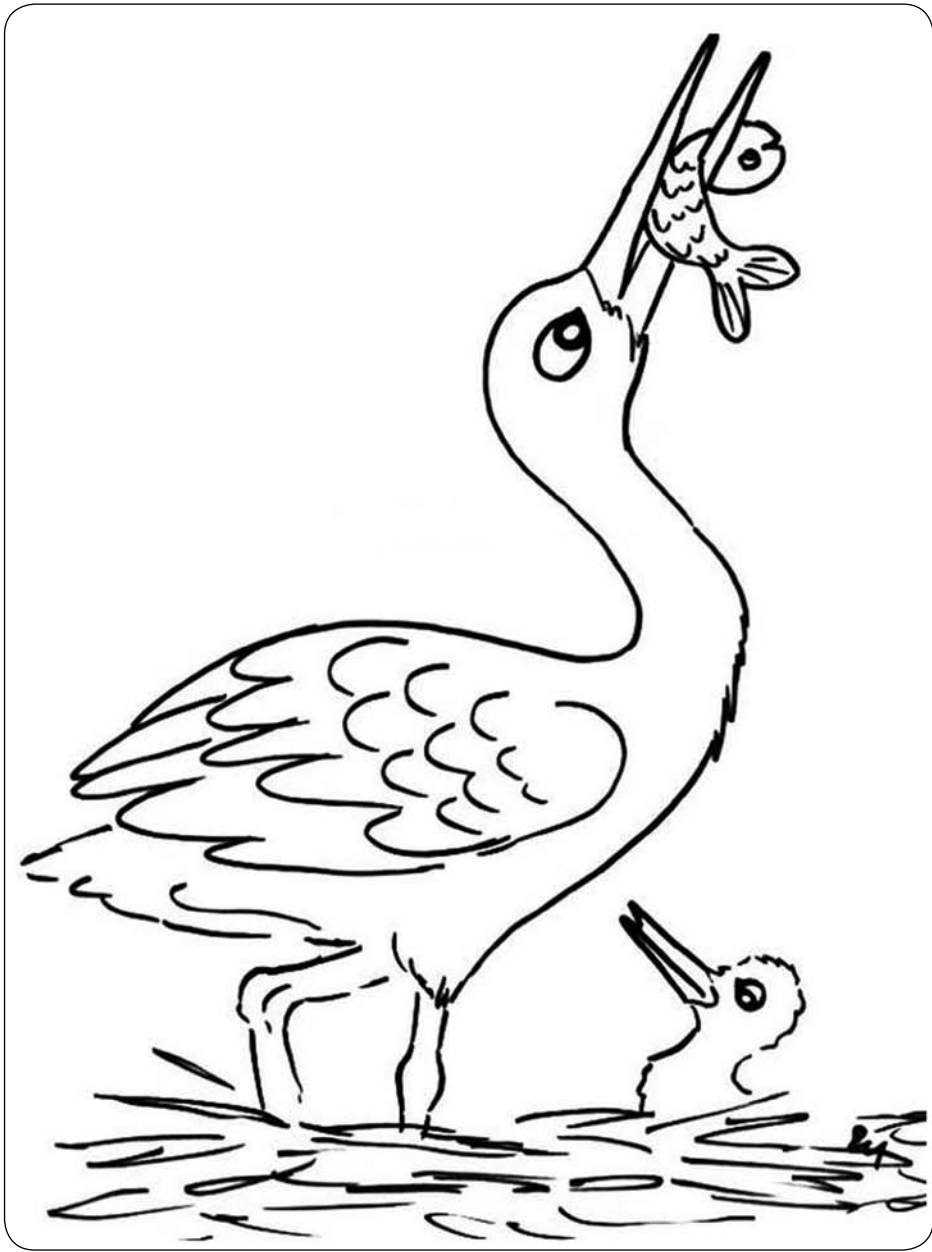
Titok

Ha tudnák a gólyák, amit én tudok, hogy a baba kórházban készül, dehát ez titok! Nem mondom senkinek, mert ha megtudják a gólyák, még anyának is, juj, még anyának is elmondják!

gólyakosár gólyafészkek-magasító állvány; az elektromos oszlopokra épült gólyafészkek gólyakosárra helyezésével jelentősen csökken a gólyák áramütésének veszélye, segít megelőzni ezeket a baleseteket.

**Mit eszik a gólya?
Írd a kép mellé, és színezd ki a rajzot!**

Tavasszal a növény- és állatvilág ébredezni kezd hosszú téli álmából. Ahogy a hőmérséklet egyre magasabb lesz, és az idő melegebbre vált, úgy éled fel környezetünk: a fák és a bokrok rügyezni kezdenek, később levél, esetleg virág is megjelenik rajtuk. A fű is egyre zöldebb és dúsabb lesz.

Színezd ki a tavaszi képet!

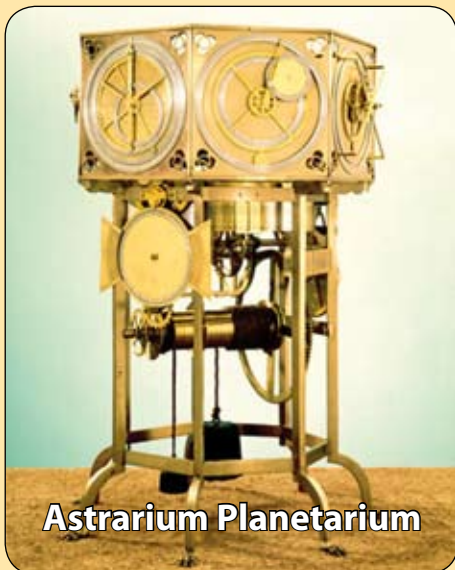
Ütőórák

Az órákat s azok törtrészeit ezek ütéssel jelezték és jelzik ma is. A legelső ütőórának számlapjuk nem is volt. Legrégibb emlékünknél 1253-ból való, amikor a chartres-i székesegyház tornyában helyezték el ütőműves órát.

Mórok

Leglátványosabb Velencében a Mórok elnevezésű ütőóra, amelyen két szerezcsen-figura* üti le az órákat. Sokan nézik a Szent Márk térről a bronzalakokat, ahogy kalapccsal jelzik az időt.

Astrarium Planetarium

* szerezcsen – Az afrikai négerék és a spanyolországi mórok megnevezése.

Órák

Astrarium Planetariumnak nevezik azt az órát, amelyet Giovanni de Dondi olasz orvos, műkedvelő órák a XIV. században készített. Tizenhat évig dolgozott művén, minden alkatrészét lerajzolta, műszakilag az egészet leírta, s így jól ismerjük.

Az óramű a bolygóvilágot mutatja be. Megjelennek rajta az ünnepek napjai és a holdfázisok is. Súly hajtja, a ketyegő hangot pedig a kerékgátlás adja.

Lámpaórák

A kezdetleges istállólámpák alakjára emlékeztetnek. Fakeretbe foglalt szerkezetek. Az ilyen – lámpára emlékeztető – órákat „lantern” óráknak nevezték. Jeffrey Beyley londoni mester 1653-ban készült lámpaóráján még egyetlen mutató forog, felül harang helyezkedik el, azon üti el az órákat.

Laterna magica – vetítőórák

Laterna magica

Ugyancsak szabadízként szolgáltak az éjszakai órák. A vetítőóra körvonalai némileg görög vázára emlékeztetnek. Belsejében

rejlik az óraszerkezet. A külső felén látható számlappal párhuzamosan, belül egy üveg számlap mögött olajlámpa ég. A számlapot homorú tükör és lencserendszer vetíti a falra. Az ilyen óra inkább a ház vendégeinek szórakoztatására szolgált, mintsem időmérésre.

Trükkös órák

Ezek az órák gyakran világítottak, vagy meglepő működésükkel csodálkoztatták el a látogatót. Láncon ereszkedő óra vagy lejtőn leguruló óra ma már csak múzeumokban látható. Az előbbinél maga az óra képezi a meghajtó súlyt, utóbbinál, a lefelé guruló órában súlyos inga marad függőlegesen, és feszíti meg a rugót.

Zsebóra

Doboz alakú hordozható tarsoly-, zsebóra kerek, régi gyógyszeres dobozra emlékeztet. Kívülről díszesen vésett nehéz szerkezetek voltak az első zsebórák. Peter Henleint tartják feltalálójának, bár órája zseb helyett inkább tarisznyában, tarsolyban volt hordozható. Híres zsebóra a nürnbergi tojás. Az elnevezés nyelvbotlás következménye. A kicsiny órákat „orelein”-nek nevezték, és az elnevezés „eierlein”-re torzult, ami tojásocskát jelent.

Zománcos óratok rejtette a gazdagok számára készült szép zsebórákat. A nehéz-

kes doboz alakú órák helyébe egyre kisebb, szebb, könnyebb, ún. ékszerórák léptek. A régi zsebórákon a számlapot nem fedte üveg, aminek akkor praktikus haszna is volt. A gavallér társaságban nem nézhette meg óráját (ami az unalom jele), hanem zsebébe nyúlva kitapintotta a mutató (később a mutatók) állását.

A cilinderrátú zsebórák rohamos elterjedése a zsebórákat egyre olcsóbbá tette. A cylinderkerék kemény acélból készült „cylinder” dolgozott össze a gátkerékkel. A Graham által feltalált horgonyjárt pontosabbá, a később kidolgozott pecekjárt pedig olcsó tömegcikké tette az órákat.

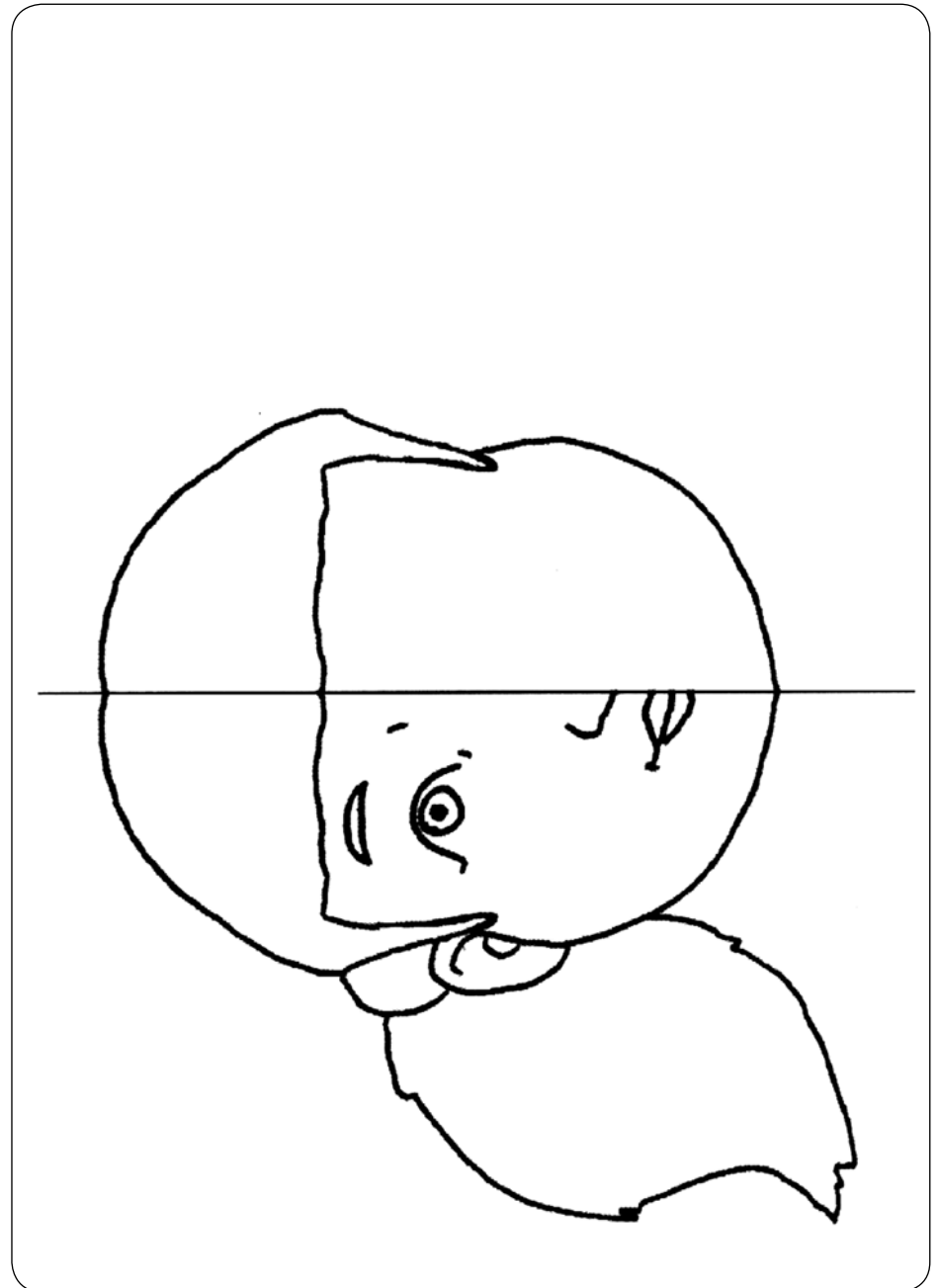
A zsebórák elterjedését a vasúti forgalom megindulása gyorsította fel. A vonatokat indítani, a menetrendet összeállítani nem lehetett „napfelkeltekor”, „pitymallatkor” jelzéssel, az állomásfőnököknek, a forgalmistának, a vonat- és mozdonyvezetőnek pontos zsebóra kellett. Az óraipar fellendült. Az óratokkészítés, a számlap, a rugó, a tengely, a fogaskerék és az egyéb alkatrészek ipara szakosodott.

(Forrás: Horváth Árpád: Órák, Kolibri könyvek, Móra Könyvkiadó)

Egészítsd ki a képet, majd színezz!

A két kép között 10 különbség van. Találd meg mindet!

Jelmezben

Nemes Adél

1. osztály, Novak Radoníc iskola, Mohol

Mészáros Marianna

2. osztály, Kárász Karolina iskola, Horgos

Molnár Sára

3. osztály, József Attila iskola, Kupuszina

Pece Andor

1. osztály, Novak Radoníc iskola, Mohol

Úri Vivien

2. osztály, Kárász Karolina iskola, Horgos

Kozsán Petra

2. osztály, Kárász Karolina iskola, Horgos

Farsangkor vannak helyek, ahol busójárással úzik el a telet. A busójárás az, amikor az emberek busómaszkot húznak a fejükre, közben kolompolnak és járkák az utcákat. Egyszer én is voltam busójáráson Mohácson.

Zsoldos Zalán

Egy szép szerdai nap iskola után eljöttek a barátaim. Azért jöttek, hogy készítsünk egy kiszebábut. Rajzoltunk rá sok mindent, aminek az lett a vége, hogy jó firka lett a feje. Pénteken elvittük a suliba. Farsang volt, mindenki beöltözött valaminek. Nagyon jó volt. Végül elégettük a kiszebábut. Alig várom, hogy jövőre is legyen farsang!

Menyhárt Zsombor

Zsomboréknál kiszebábut készítettünk. A feje szalmából készült, teste és a keze kukoricaszárból. Fel is öltöztettük, fejére köpenyt húztunk. Amikor elkészült, vicces rajzokat rajzoltunk rá. A kiszebábut arra használják, hogy farsangkor elégessék, és ezzel elűzzék a telet.

Varga Balázs

Pénteken nagy farsangi bulit tartottunk az iskolánkban. A farsangra mindenki beöltözve jött. Én boszorkánynak öltöztem. Volt felvonulás is. Az idén a szülők is beöltözhettek. Sokféle jelmez

Télűző

volt: Soy Luna, cica, rabló, rapper, focista, Lúdas Matyi.

Remete Réka

Az idén már harmadjára voltam az iskolai jelmezbálban. Első osztályban Bud Spencer

voltam, másodikban kapitány, most pedig bűvész. Nagyon tetszett a Joker jelmez is.

Tomin Botond

**A zentai Emléiskola
3. c osztályának tanulói**

Kisképtár

Kiss Endre
2. osztály József Attila iskola, Újvidék

Bozsik Edvin
2. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

Bálint Máté
3. osztály, Kárász Karolina iskola, Horgos

Sisák Nóra
2. osztály, Nikola Tesla iskola, Topolya

Szűcs Lénárd
3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Törökkanizsa

Varga Jázmin
1. osztály, Novak Radonić iskola, Mohol